

ОКРЕМІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ

SEPARATE DIRECTIONS OF IMPROVING THE LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF PRIVATE PEASANT HOUSEHOLDS IN THE SPHERE OF RURAL GREEN TOURISM

Петрова Н.О., доктор філософії зі спеціальності 081 «Право»,
доцент кафедри міжнародних відносин
Сумський національний аграрний університет

Стрельник В.В., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри приватного та соціального права
Сумський національний аграрний університет

Стаття присвячена пошуку додаткових і поглибленню наявних науково обґрунтованих у теоретико-практичних дослідженнях окремих напрямів удосконалення правового регулювання діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму. Встановлено, що сфера сільського зеленого туризму є однією з пріоритетних на державному та регіональному рівнях, являється частиною загальнодержавних стратегій і цільових програм сталого розвитку.

Проаналізовано вітчизняні нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини у сфері сільського зеленого туризму. Встановлено, що законодавство у сфері сільського зеленого туризму характеризується наявністю значної кількості нормативно-правових актів, в яких має місце відсутність узгодженого єдиного понятійного апарату, містяться розбіжності у класифікації видів (типів), не відображається в повній мірі природа та сутність діяльності у сфері сільського зеленого туризму, як допоміжної діяльності виробника сільськогосподарської продукції – особистого селянського господарства. В дослідженні звернуто увагу на необхідність поступальної протекціоністської регіональної та загальнодержавної політики, що надасть змогу зберегти наявний потенціал у сфері сільського зеленого туризму в сучасних умовах і допоможе ефективно розвиватися у післявоєнний період.

Проаналізовано зарубіжний досвід правового регулювання сфери сільського зеленого туризму, який вказує на те, що діяльність виробника сільськогосподарської продукції, що пов'язана з туристичною, не підлягає оподаткуванню та не належить до підприємницької діяльності за певних встановлених законодавством спеціальних умов, що полягають у конкретизації (лімітуванні) кількості місць (номерів), які здаються для проживання туристів. Важливим також є дотримання умови проживання туристів в тому ж приміщенні, що використовується господарем та дотримання умови харчування домашньою їжею, тобто тією, якою харчуються господарі. Аналіз зарубіжного законодавства допоміг дійти висновку про необхідність розмежування підприємницької та непідприємницької діяльності особистих селянських господарств в означеній сфері, закріпивши його в спеціальному законодавстві. Відсутність даного розмежування може поставити в диспаратні умови з іншими суб'єктами туристичної діяльності, що зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності, доходи від діяльності яких оподатковуються.

Ключові слова: особисте селянське господарство, сільський зелений туризм, сільський туризм, сталий розвиток, продовольча безпека, сільськогосподарське виробництво, виробник сільськогосподарської продукції, правове регулювання.

The article is devoted to the search for additional and deepening of existing scientifically based theoretical and practical studies and individual areas of the improvement legal regulation of the activities of private peasant households in the field of rural green tourism. It has been established that the field of rural green tourism is one of the priorities at the state and regional levels, and is a part of national strategies and target programs of sustainable development.

The domestic normative legal acts regulating social relations in the field of rural green tourism has analyzed. It has established that the legislation in the field of rural green tourism is characterized by the presence of a significant number of normative legal acts, in which there is a lack of an agreed unified conceptual apparatus, there are differences in the classification of species (types). The current legislation does not fully reflect the nature and essence of activities in the field of rural green tourism, as an auxiliary activity of the producer of agricultural products – a private peasant household. The research has paid attention to the necessity for progressive protectionist regional and national policy, which will make it possible to preserve the existing potential in the field of rural green tourism in modern conditions and help to effectively developing in the postwar period. The foreign experience of legal regulation of the field of rural green tourism was analyzed, which indicates that the activity of the producer of agricultural products related to tourism is not subject to taxation and does not belong to economic activity under certain special conditions established by legislation. These conditions consist in specifying (limiting) the number of places (rooms) that are rented out for the accommodation of tourists. It is also important to observe the condition of tourists living in the same premises that is used by the host and to observe the condition of eating home-made food, that is, the one that the hosts eat.

The analysis of foreign legislation helped to come to a conclusion about the need to distinguish between economic and non-economic activities of private peasant households in the specified area and to enshrine it in special legislation. The absence of this distinction may put them in disparate conditions with other subjects of tourist activity, which are registered as subjects of economic activity, the income from which is taxed.

Key words: private peasant household, rural green tourism, rural tourism, sustainable development, agricultural production, producer of agricultural products, legal regulation.

Постановка проблеми. Сучасні загрози та виклики, що зумовлені війною та пандемією наразі постають перед різними галузями народного господарства в Україні. Особливою вразливістю перед зазначеними загрозами відзначаються, зокрема, аграрний сектор, що є базисом для забезпечення продовольчої безпеки держави. Адже в умовах незалежності держави продовольча безпека є основою її існування та функціонування [1, с. 4787]. Так, перед виробниками сільськогосподарської продукції постають проблеми у вигляді окупації, мінування, блокуванні

певної території, втрати доступу до земельних ділянок, нестачі палива, проблем з логістикою, екологічних загроз тощо. За даними досліджень KSE Institute та Мінагрополітики, в результаті війни Російської Федерації проти України завдано \$6,6 млрд прямих збитків у сільському господарстві України [2], при чому непрямі втрати в сільському господарстві України через війну сягнули \$34,25 млрд [2].

Населення сільських територій потерпає від втрат робочих місць, припиняється ведення підприємницької діяльності, індивідуального господарства, в тому числі

сповільнюється інтенсивність ведення особистого селянського господарства, які виробляють «понад 40% валової продукції сільського господарства» [3, с. 12]. Разом з тим, незважаючи на складні умови слід сфокусуватися на додаткових можливостях діяльності для особистих селянських господарств, що передбачені законодавством, зокрема у сфері сільського зеленого туризму.

Так, відповідно до ст. 1. Закону України «Про особисте селянське господарство» від 15 травня 2003 р., «особисте селянське господарство – це господарська діяльність, яка проводиться без створення юридичної особи фізичною особою індивідуально або особами, які перебувають у сімейних чи родинних відносинах і спільно проживають, з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства, у тому числі й у сфері сільського зеленого туризму» [4]. Можливість здійснення туристичної діяльності особистими селянськими господарствами передбачена положенням абз.6 ч. 2 ст. 5 Закону України «Про туризм» від 15 вересня 1995 р., в якому суб'єктами туристичної діяльності є фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо [5].

Незважаючи на воєнний стан, діяльність особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму має значний потенціал як допоміжний вид діяльності господарства, додатковий засіб отримання доходу, впливає на розвиток сільських територій, сприяє розвитку та збереженню української культури та сільського укладу й традицій, покращенню фізичного та емоційного стану, відчуттю захищеності, може бути елементом психологічної реабілітації, привабливим способом відпочинку для іноземних осіб у післявоєнний час. Проте, неврахування зарубіжного досвіду під час формування вітчизняного законодавства, з урахуванням місцевих особливостей, породжують недосконалість правового регулювання у сфері сільського зеленого туризму, а також недостатня протекціоністська політика сповільнює розвиток означеної сфери.

Науково-практичними дослідженнями діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму займалися Гасвець М.В., Гафурова О.В., Єрмоленко В.М., Кудла Н.С., Курило В.І., Кульчій І.М., Пітюлич М.М., Платонова Є.О., Романюк І.А., Статівка А.М., Туєва О.М., та інші. Разом з тим, вважаємо необхідним пошук додаткових і поглиблення наявних науково обґрунтованих у теоретико-практичних дослідженнях напрямів удосконалення правового регулювання діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму, враховуючи перспективність даної діяльності розвитку сільського зеленого туризму у воєнний та післявоєнні часи.

Метою статті є пошук напрямів удосконалення правового регулювання діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму.

Законодавство у сфері сільського зеленого туризму характеризується наявністю значної кількості нормативно-правових актів, які лише частково здійснюють правове регулювання суспільних відносин досліджуваної сфери: Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про особисте селянське господарство» (далі Закон № 742-IV), Закон України «Про туризм», постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 297 «Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання)» та інші. Тому, варто проаналізувати наявне законодавство з метою виявлення можливих напрямків його удосконалення, враховуючи особливості діяльності у сфері сільського зеленого туризму.

На сьогодні сфера сільського зеленого туризму є однією з пріоритетних на державному та регіональному рівнях, є частиною сталого розвитку, про що зафіксовано в:

- Концепції розвитку сільських територій, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р., в якій одним з напрямків її виконання є диверсифікація та розвиток сільської економіки, через, зокрема, розвиток туристичної та рекреаційної діяльності у сільській місцевості [6]. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. затверджено план заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій, відповідно до якого заплановано законодавче врегулювання питання розвитку туристичної та рекреаційної діяльності у сільській місцевості, індикатором оцінки результативності виконання запланованого є залучення сільських домогосподарств до надання послуг у сфері сільського туризму [7];

- Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року, що схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р., де вказані пріоритетні види туризму – екологічний (зелений), сільський туризм [8];

- Державній стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 рр., що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. (Додаток 2 до Стратегії), де вказано на необхідність сприяння розвитку туристичної інфраструктури на сільських територіях, що є завданням за напрямом «Розвиток сільських територій» [9]. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. затверджено план заходів на 2021–2023 рр. з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 рр., серед яких вдосконалення правових умов розвитку сільського туризму; підготовка методичних рекомендацій щодо розвитку сільського туризму для юридичних та фізичних осіб, які створюють туристичний продукт та надають послуги із сільського туризму, сприяння їх імплементації шляхом організації навчання представників таких юридичних та фізичних осіб [10].

Звичайно, на сьогодні війна зміщує акценти пріоритетності виконання стратегій, найперше очікується зниження інтенсивності реалізації стратегічних планів та завдань, насамперед, пов'язаних з їх фінансуванням, попри розуміння необхідності та важливості розвитку туристичної діяльності у сфері сільського зеленого туризму. Разом з тим, вважаємо, що помірні протекціоністська місцева та загальнодержавна політика надасть змогу зберегти наявний потенціал у сфері сільського зеленого туризму в сучасних умовах та ефективно розвиватися у післявоєнний період.

Слід зазначити, що проаналізоване законодавство не регулює суспільні відносини у сфері сільського зеленого туризму системно та комплексно, не має узгодженого єдиного понятійного апарату, містить розбіжності у класифікації видів (типів), не відображає в повній мірі природу та сутність діяльності у сфері сільського зеленого туризму, як допоміжної діяльності. Так, жоден з проаналізованих нормативно-правових актів не надає визначення сільського зеленого туризму. Більше того, діюче законодавство містить різні види туризму, що призводить до невизначеності, а в подальшому унеможливує запровадження єдиного підходу до встановлення механізму правового регулювання та породжує правову невизначеність. Так, в ст. 4 Закону України «Про туризм», в залежності від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі, різняться за цілями, об'єктами, що використовуються або відвідуються, окремо виділяються екологічний (зелений) туризм та сільський туризм [5], натомість особистим селянським господарствам Законом № 742-IV надається можливість здійснювати діяльність у сфері сільського зеленого туризму [4]. Разом з тим, слід зазначити, що Законом № 742-IV вказується сфера діяльності, а не вид

туризму, але це ще більш розбалансовує порядок категоріального апарату та унеможливує приведення до єдності сутності спеціальних понять та визначень.

Пропозиції вчених також мають відмінності. Кудла Н.С. виділяє сільський туризм, агротуризм, агроекотуризм. Дослідником встановлено, що сільський туризм виконує соціальні функції: виховну (формує почуття патріотизму, розвиває моральні та етичні цінності); освітню (поповнює та закріплює знання з краєзнавства, природознавства, топографії, знайомить з культурою і регіональними традиціями); оздоровчу (оптимальний режим фізичних навантажень, використання сприятливого впливу природних чинників на стан організму, дотримання правил особистої та громадської гігієни, підтримка організму на належному фізичному рівні); спортивну (створення бази загальної фізичної підготовки, спеціальна підготовка до змагань) [11]. Романюк І.А. сільський туризм тлумачить як вид непрямої сільськогосподарської діяльності, спрямованої на надання послуг розміщення, харчування, дозвілля, відпочинку та оздоровлення населення на сільських територіях, без значного антропогенного впливу на природне середовище [12, с. 30]. Вчений виділяє важливі функції сільського туризму для сільської громади та її членів – власників особистих, фермерських, домашніх господарств: економічна, екологічна, оздоровча [12, с. 30]. Кульчій І.М. визначає сільський туризм як вид туризму, що полягає у відпочинку на сільських територіях із залученням відпочивальників до сільського побуту та задоволення їхніх рекреаційних потреб, який пов'язаний із використанням потенціалу регіону та (або) майна виробників сільськогосподарської продукції [13, с. 132]. Статівка А.М., Кульчій І.М., в залежності від туристичного продукту (попередньо розробленого комплексу туристичних послуг) в сільському туризмі виділяють та надають характеристики наступним напрямкам: агротуризм, екологічний або зелений (за умов, якщо він провадиться на сільських територіях), етнотуризм [14, с. 279–281], відпочинковий та інші, відмічаючи сільський туризм, як один з основних напрямів диверсифікації сільських територій [14, с. 283].

Слід відмітити спроби врегулювання суспільних відносин у сфері сільського зеленого туризму. Це подання до Верховної Ради України проектів Закону «Про сільський екотуризм» від 05.07.2002 р.; Закону «Про сільський та сільський зелений туризм» від 23.10.2003 р.; проект Закону «Про сільський та сільський зелений туризм» від 05.03.2021 р.; проект Закону про внесення змін до Закону України «Про особисте селянське господарство» щодо розвитку сільського зеленого туризму № 2232а від 02.07.2015 р. (далі – Проект № 2232а). Проте, наразі всі вони мають недоліки та зауваження відповідно до висновків профільних комітетів. Проект Закону № 5206 від 05.03.2021 р. надає визначення поняттям: сільський туризм; сільський зелений туризм; екотуризм, при чому два останніх визначаються видами сільського туризму. Серед вказаних лише законопроект № 4299 від 23.10.2003 р. прийнятий в першому читанні та прийнятий за основу Проект № 2232а.

Таким чином, як в законодавстві, так і в працях вчених відмічаємо різноманітні варіанти видів та напрямів, форм сільського туризму, які потребують приведення до єдиного спільного підходу у формуванні понятійно-категоріального апарату під час створення спеціального закону у сфері сільського зеленого туризму, на необхідність розробки та прийняття якого ми наголошуємо.

Наступним напрямом удосконалення правового регулювання сфери сільського зеленого туризму – вирішення питання щодо розмежування підприємницької і не підприємницької діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму. Відповідно до

абз. 3 ст. 1 Закону № 742-IV, «діяльність, пов'язана з веденням особистого селянського господарства, не відноситься до підприємницької діяльності» [4]. Тобто така діяльність повинна здійснюватися фізичними особами, на земельних ділянках для ведення особистого селянського господарства з метою задоволення особистих потреб шляхом виробництва, переробки і споживання сільськогосподарської продукції, реалізації її надлишків та надання послуг з використанням майна особистого селянського господарства; особисті селянські господарства підлягають обліку сільськими, селищними, міськими радами за місцем розташування земельної ділянки, а не державній реєстрації як суб'єктів підприємницької діяльності [4], і відповідно, мають особливості оподаткування, що залежить від суми отриманого доходу за рік від продажу власної сільськогосподарської продукції (окрім продукції тваринництва), отриманої на земельних ділянках для ведення особистого селянського господарства (п.п. 165.1.24. Податкового кодексу України) [15]. А от обсяг доходу, отриманий від діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму залишається поза увагою. Так, варто звернути увагу на можливість встановлення положення у Податковому кодексі України щодо умов визначення граничного рівня річного доходу з означеної діяльності.

Разом з тим, зарубіжний досвід вказує на різні підходи до оподаткування та визначення як підприємницької діяльності у сфері сільського зеленого туризму. У Німеччині, «при наданні до 8 місць для розміщення діяльність селянського господарства вважають підсобною, а більше 8 місць – підприємницькою» [16, с. 88]. В Угорщині на агротуристичні господарства не розповсюджується дія нормативних актів, що регулюють підприємницьку сферу діяльності. Доходи власників агротуристичних господарств не оподатковують, якщо вони отримані саме від використання житлового будинку для відпочинку туристів і цей будинок розташований у сільській чи хутірській місцевості, що не належить до санітарно-курортної зони, а також якщо для туристів пропонується не більше 10 ліжко-місць; річний дохід цієї діяльності не перевищує 10 мінімальних місячних заробітних плат; місце постійного проживання особи – нерухомість, яка використовується [12]. Польський досвід правового регулювання видається цікавим для дослідження та застосування у вітчизняній нормотворчості. Так, відповідно до ст. 6 Закону Польщі «Про підприємницьку діяльність», положення цього Закону не поширюються на оренду приміщень, продаж домашніх страв та надання інших послуг, пов'язаних із перебуванням туристів на фермах [17]. Відповідно до п.43 ст. 21 Закону Польщі «Про податок на доходи фізичних осіб», доходи від оренди кімнат для гостей у житлових будинках, розташованих у сільській місцевості на фермі, особам, які проживають на фермі, а також доходи, отримані від проживання цих осіб, звільняються від оплати податку на прибуток, якщо кількість номерів, що здаються в оренду, не перевищує 5 [18].

Таким чином, зарубіжний досвід вказує на те, що діяльність виробника сільськогосподарської продукції, що пов'язана з туристичною, не підлягає оподаткуванню та не належить до підприємницької діяльності за певних встановлених законодавством спеціальних умов, що полягають у конкретизації (лімітуванні) кількості місць (номерів), які здаються для проживання туристів. Важливим також є дотримання умови проживання туристів в тому ж приміщенні, що використовується господарем та дотримання умови харчування домашньою їжею, тобто тією, якою харчуються господарі. Так, діяльність у сфері сільського зеленого туризму повинна бути допоміжною, доповнюючою, не перетворюючись в основний вид діяльності, що має на меті отримання прибутку, інакше – члени особистих селянських господарств повинні реєструватися як суб'єкти підприємницької діяльності.

Про необхідність розмежування підприємницької та не підприємницької діяльності особистих селянських господарств, що повинні бути встановлені на законодавчому рівні на основі чітких критеріїв вказують фундаментальні дослідження Гафурової О.В. [19, с. 22]. Черкаська Н.В., Шейкін О.І. роблять висновок, що реєстрація як суб'єкта підприємництва необхідна, якщо кількість місць для одночасного прийому становить десять і більше та (або) сумарний річний дохід від такої діяльності більше річного розміру прожиткового мінімуму у розрахунку на сільського господаря та на кожного члена родини, які постійно проживають з ним [20, с. 811]. Туева О.М. вважає, що «впровадження цієї норми лише погіршить і без того скрутне економічне становище селянина, якому доведеться сплачувати податки як господарюючому суб'єкту, аргументуючи, що це суперечить вимогам закону, адже метою підприємницької діяльності, яка потребує державної реєстрації є прибуток, а не дохід» [21, с. 104]. Таким чином, відмічаємо різні позиції науковців щодо необхідності закріплення в законодавстві критеріїв розмежування підприємницької та не підприємницької діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму. Слід зазначити, що Проект № 4299 від 23.10.2003 року містить наступне положення: «Суб'єкти туристичної діяльності в сфері сільського та сільського зеленого туризму мають право в разі, якщо кількість туристів, що одночасно приймаються в особистому селянському (фермерському) господарстві не перевищує 8 осіб, вести діяльність з надання туристичних послуг в сфері сільського зеленого туризму, які визначені цим Законом, без реєстрації сільських господарів та членів їх родини як суб'єктів підприємницької діяльності з надання туристичних послуг», що свідчить про спробу розмежування підприємницької та не підприємницької туристичної діяльності. Інший Проект № 2232а на початку подання містив пропозицію внести до ч. 1 ст. 7 Закону № 742-IV доповнення: «добровільно надавати за плату або безоплатно послуги у сфері сільського зеленого туризму, а саме послуги з розміщення (проживання) не більше ніж на 10 місць, харчування, а також організації дозвілля й заходів, пов'язаних із використанням майна особистого селянського господарства», на друге читання кількість місць розміщення (проживання) (10) було видалено, що унеможливило подальшу диференціацію підприємницької та не підприємницької туристичної діяльності.

На сьогодні, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання), фізичні особи – власники або орендарі індивідуальних засобів розміщення надають послуги з тимчасового розміщення (проживання) без державної реєстрації їх як суб'єктів підприємницької діяльності. Тобто такими

суб'єктами можуть бути особисті селянські господарства. індивідуальними засобами розміщення є житло, в якому за плату або безоплатно надається обмежена кількість місць (менш як 30). У разі, якщо засоби розміщення загальною кількістю місць 30 або більше, тобто це колективні засоби розміщення (проживання), то такі особи (члени особистого селянського господарства) повинні бути зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності [22]. Слід зазначити, що у разі постійної експлуатації індивідуального засобу розміщення (проживання) в 30 місць існує загроза переростання діяльності особистого селянського господарства у сфері сільського зеленого туризму з допоміжною в основну, що суперечить Закону № 742-IV та може поставити в диспаритетні умови з іншими суб'єктами туристичної діяльності, що зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності, доходи від діяльності яких оподатковуються.

Висновки. Отже, враховуючи особливості діяльності особистих селянських господарств у сфері сільського зеленого туризму, пропонуємо при формуванні спеціального закону врахувати зарубіжний досвід, що стосується розмежування підприємницької та не підприємницької діяльності особистих селянських господарств в означеній сфері діяльності та встановити можливість індивідуального засобу розміщення (проживання) до 10 ліжок-місць, а також внести зміни із врахуванням вищезазначеного в діюче законодавство, зокрема до постанови Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання). Наголошуємо на необхідності прийняти спеціальний закон у сфері сільського зеленого туризму, упорядкувати понятійно-категоріальний апарат, усунути розбіжності між чинними нормативно-правовими актами, що стосуються туристичної діяльності, зокрема, Закону України «Про туризм», врахувати специфічні особливості здійснення діяльності у сфері сільського зеленого туризму особистими селянськими господарствами. Наголошуємо, що безумовною базою ефективного розвитку туристичної галузі, розвитку є державна та регіональна підтримка як сільських територій, так і діяльності у сфері сільського зеленого туризму, що є основою реалізації запланованих стратегій та частиною сталого розвитку сільських територій.

Наступними перспективними напрямками удосконалення діяльності у сфері сільського зеленого туризму має бути поглиблення дослідження запропонованих напрямів, а також пошук найкращих моделей поліпшення організаційно-правового механізму правового забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму, зокрема, щодо надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, регіонального та державного протекціонізму, враховуючи сучасні умови воєнного стану, а також перспективи розвитку даної сфери у поствоєнний час.

ЛІТЕРАТУРА

1. Natalia O. Petrova, Valentyna V. Nezhevelo, Alyona M. Klochko, Ksenia V. Blyumska-Danko and Ruslana I. Cramar. Features and Problematic Aspects of Food Safety in the Integration of Ukraine into the EU. *Journal of Engineering and Applied Sciences*. Year : 2017. Volume 12. Issue: 18. P. 4787–4791.
2. Міністерство аграрної політики та продовольства України: офіційний сайт. URL: <https://minagro.gov.ua/news/doslidzhennya-kse-institute-ta-minagropolitiki-pyami-zbitki-v-silskomu-gospodarstvi-ukrayini> (дата звернення 26.01.2023).
3. Малік М.І., Шпикуляк О.Г. Тенденції і перспективи розвитку особистих селянських господарств. *Економіка АПК*. 2018. № 1. С. 11–19.
4. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15 травня 2003 р. № 742-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text> (дата звернення 26.01.2023).
5. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 26.01.2023).
6. Про схвалення Концепції розвитку сільських територій: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 р. № 995-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995-2015-%D1%80#n8> (дата звернення 25.01.2023).
7. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції розвитку сільських територій: розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 р. № 489-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/489-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
8. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
9. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 (Додаток 2 до Стратегії). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#n11> (дата звернення: 25.01.2023).
10. Деякі питання реалізації у 2021-2023 роках Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки: розпорядження Кабі-

- нету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 497-р. (план заходів на 2021–2023 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/497-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.01.2023).
11. Кудла Н. Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності [текст]: навч. посіб. Київ, 2015. 152 с.
12. Романюк І. А. Системно-структурні дефініції категорій у галузі сільського зеленого туризму: узагальнення та використання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*. 2015. Вип. 15(3). С. 29–31.
13. Кульчий, І. М. Організаційно-правове забезпечення диверсифікації сільських територій за участю сільськогосподарських товаровиробників: монографія. Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків: Юрайт, 2015. 176 с.
14. Статівка А.М., Кульчий І.М. Правове забезпечення сільського туризму як напряму диверсифікації сільських територій. *Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні*: кол. мон. 2018. 722 с. С. 260–308.
15. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 26.01.2023).
16. Палюх В.В., Грабар Н.С., Порока С.В. Державне регулювання зеленого туризму в Україні: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2021. 202 с.
17. Ustawa Prawo przedsiębiorców z dnia 6 marca 2018 r. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-przedsiębiorcow-18701388> (дата звернення: 24.01.2023).
18. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r. URL: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/podatek-dochodowy-od-osob-fizycznych-16794311> (дата звернення: 24.01.2023).
19. Гафурова О.В. Правове регулювання послуг у сфері сільського зеленого туризму (на прикладі особистих селянських господарств). *«Право. Людина. Довкілля» «Law. Human. Environment»*. Vol. 10, No 4, 2019. С. 20–28.
20. Черкаська Н.В., Шейкін О.І. Щодо умов здійснення сільського туризму в Україні. *Форум права*. 2012. № 3. С. 808–813.
21. Туєва О.М. Правові умови забезпечення діяльності у сфері сільського зеленого туризму. *Порівняльно-аналітичне право*. № 3. 2017. С. 103–106.
22. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): постанова Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 297. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/297-2006-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.01.2023).